

ГАЛЕРЕЯ МИСТЕЦТВ

Цілі заняття:	ознайомити з українським мистецтвом, формувати навички та вміння розрізняти різновиди мистецтва, розвивати естетичний смак.
Ключові поняття:	образотворче мистецтво, архітектура, скульптура.
Час:	30 хвилин.
Вік дітей:	12–17 років.
Матеріали та обладнання:	зала оздоблена як мистецька галерея, щоправда, з репродукціями і фотопортретами художників і меценатів. Тут є також художні альбоми з творами мистецтва, проспекти музеїв. У кутку – мольберт і палітра художника, пензлі. Картки для гри «Навчаючи – навчаюсь».

Галерея мистецтв

Репродукції картин, портрети, вироби народних майстрів.

- **скульптура** (трипільські статуетки; скульптурні зображення Христа з церков Західної України; Олександр Архипенко, Лео Мол – пам'ятники Шевченкові у Вашингтоні, Петербурзі);
- **архітектура** (замок у Хотині, замок Любарта, дерев'яні церкви, козацьке бароко). Діти отримують «домашнє завдання» на вечір: придумати план замку і знайти матеріали для його побудови: колоди, коробки, пластикові пляшки... Увечері вони будуватимуть замок;
- **образотворче мистецтво** (твори Тараса Шевченка, Олександра Мурашка, Анатолія Петрицького, Георгія Нарбута, Михайла і Тимофія Бойчуків, Миколи Глушченка, Тетяни Яблонської, Івана-Валентина Задорожного, Алли Горської, Георгія Якутовича);
- українські гроші, марки.

Галерея митців:

- портрети українських художників (*Тарас Шевченко, Георгій Нарбут*), композиторів (*Артемій Ведель, Микола Лисенко*), співаків (*Іван Козловський, Руслана*), архітекторів (*Василь Кричевський*), письменників (*Максим Рильський*), кіномитців (*Іван Миколайчук, Юрій Іллєнко, Олександр Довженко*), меценатів (*Івана Мазепи, Андрея Шептицького, Михайла Грушевського, Богдана і Варвари Ханенків, Терещенка*).

Звукове оформлення:

- музика і пісні давніх і сучасних композиторів.

ХІД ЗАНЯТТЯ

1! Організація групи

Вихователь заняття: *Добрий день!*

Діти вітаються.

2! Актуалізація опорних знань

Вихователь: *Панове, хто з вас у дитинстві любив малювати?*

Діти висловлюються.

Вихователь: *А хто з вас ніколи в житті не малював натюрморт?*

— *А чи є тут особи, які ніколи не милувалися гарними краєвидами природи?*

— *А люди, які власноруч вирізьбили чи виліпили скульптуру? Де люди зазвичай встановлюють скульптури?*

Діти: *на площах, у парках, у храмах деяких конфесій...*

Отже, про різновиди мистецтва ви вже знаєте багато.

3! Мотивація навчальної діяльності дітей і повідомлення теми, мети та завдань заняття

Вихователь: *Зараз ми з вами ще більше дізнаємося про мистецтво. Ви, мабуть, помічали, що мистецьке бачення у різних народів відрізняється. За допомогою мистецтва можна більше дізнатися про народ, відчути його душу. Через портрет, натюрморт, пейзаж розкриваються теплі, потаємні деталі світосприйняття народу. Через мистецтво народи стають ближчими і зрозумілишими одне одному.*

4! Сприймання і усвідомлення навчального матеріалу

Вихователь спершу проводить 6-7-хвилинну екскурсію залом.

- На початку в галереї – архітектура. Особливий стиль українського храмового будівництва – дерев'яні церкви, «козацьке бароко». Замки на теренах України – Хотин, Луцьк.
- Пейзаж Сергія Васильківського. Гарний краєвид, правда? Його автор Сергій Васильківський – відомий український пейзажист, випускник Петербурзької академії мистецтв. Жив у Харкові. Разом з академіком живопису Миколою Самокишем оформив відомий альбом про козацтво «З української старовини», тексти до якого написав Дмитро Яворницький.
- А ось – портрет сина художника Федора Кричевського: «Хлопчик з пташкою».
- Перед нами зразок монументального живопису. Мозаїка Алли Горської «Дерево Життя» в Маріуполі на Донеччині, в ресторані «Україна». Живопис буває станковий – це коли малюють картини, які потім вішають на стіну. А є монументальний – коли малюють прямо на стіні. Це фрески і мозаїки, якими прикрашають храми і різні громадські будівлі – школи, музеї, ресторани.
- А це фантастичні звірі відомої художниці Марії Приймаченко. Лев, журавлі, ведмідь.
- Це фото скульптур Олександра Архипенка.
- Бачимо твори видатного графіка ХХ ст. Георгія Нарбута. Академік Петербурзької академії мистецтв, він повернувся на Батьківщину в час Української революції 1917–1923 рр. і створив у Києві Академію мистецтв. Блискучий знавець давньоукраїнського мистецтва і мистецтва різних народів, він створив

особливий український стиль книжкової графіки. Він є автором перших українських паперових грошей Української Народної Республіки і Герба УНР. За його ініціативи, вперше після часів Київської Русі на гербі і грошах України з'явився тризуб.

- А це «бофони» – українські символічні гроші часів УПА. Їх автор – художник-графік Ніл Хасевич. До війни він, інвалід з покаліченою ногою, малював ікони і співав у церковному хорі. З 1942 р. – в УПА, де різьбив форми для листівок і бофонів, створював графічні серії про боротьбу повстанців.
- Ви, мабуть, знаєте про найвідоміших українських меценатів – Івана Мазепу, митрополита Андрея Шептицького, Михайла Грушевського, Богдана та Варвари Ханенків.

5. Осмислення нових знань у процесі практичної діяльності

На цьому етапі діти закріплюють отримані знання у ході ігор, практичних завдань, тренінгів, вправ, роботи з віршами, з літературою тощо. Також на цьому етапі проводиться **систематизація, узагальнення вивченого**.

Гра «Навчаючи – вчуся»

Дітям пропонують пограти в гру. На столі розкладені картки, на яких з одного боку є зображення різновиду українського мистецтва, чи твір, чи портрет митця, а з другого – коротка розповідь про це. Діти мають за 5 хв. прочитати, запам'ятати текст і переповісти його якомога більшій кількості своїх товаришів, яких «спіймають» у залі. Ті, в свою чергу, розповідають про свою картку.

Таким чином будуть закріплені знання про українське мистецтво, отримані упродовж національного блоку.

6. Підсумок заняття

Вихователь ставить запитання:

Про що нове Ви дізналися на занятті?

Для чого нам потрібно знати про мистецтво різних народів?

Чого ви навчилися на занятті?

Що ви взяли для себе після заняття?

Що вам було не зрозуміло?

З чим ви погодились/не погодились?

7. Домашнє завдання для вечірнього заходу

Загонові дається завдання – спроектувати замок і зібрати матеріал, аби побудувати той замок під час вечірнього заходу. Це можуть бути картонні коробки, поліна, пластикові пляшки, посуд тощо.

Для нотаток:

МАТЕРІАЛ ДЛЯ УЧАСНИКІВ

Теми для карток

СТИЛІ

- Олександр Архипенко – мистецький стиль у скульптурі.
- Модест Сосенко – сецесія.
- Микола Глущенко – експресіонізм.
- Марія Приймаченко – народне малярство.

ЖАНРИ

- Тарас Шевченко – портрети.
- Василь Тропінін – портрети.
- Сергій Васильківський – пейзажі.
- Анатоль Петрицький – театральний живопис.
- Тимофій Бойчук – «Біля яблуні».
- Георгій Якутович – книжкова графіка.
- Олександр Мурашко – багатофігурні композиції.

ДОЛІ МИТЦІВ

- Георгій Нарбут – життєпис, творчість.
- Микола Самокиш.
- Алла Горська.
- Ніл Хасевич.
- Катерина Білокур.
- Порфи́рій Мартинович.
- Никифор з Криниці.

Південно-західні говори:

крумплі (картопля), ярець (ячмінь), хопта (бур'ян), вивірка (білка), когут (півень), льоха (свиня), маржина (худоба), тайстра (торба), нецьки (ночви), плова (дощ), цмок (веселка), стрий (дядько по батькові), вуйко (дядько по матері), нанашко (хрещений батько), банітувати (паяти), пантрувати (стежити), окмітовувати (помічати), витуманити (видурити), далєбі (їй-богу), ід (до) тощо.

Поліський діалект:

«Раз балачка наша не така, до й українци ми, майбуть, не зусем такіє, правельніє. Справдешніє українци живут там, на полях, а тут, у лесі, такіє соб'є – не то українци, не то белоруси, мо' трохи ше й якієсь рускіє. Господь його съвати знає».

